Regional Refugee Response for the Ukraine Situation

Бележки – РГ образование, 10 ноември 2025 г.

- Участници:
- Мария Янкова, УНИЦЕФ
- Ива Парцалева, ВКБООН
- Галина Власенко
- Йоана Бещюк, Елена Волкова, Отворени врати
- Десислава Кънчева, Дарья Гобарчик USRF
- Ваня Добрева, Асоциация „Хипофиза“
- Ружа Дончева, NRG
- Проф. Сийка Чавдарова-Костова, СУ
- Кристина Гологанова, Рийчаут
- Светлана Радолова, Азбуки Веди
- Янка Косарова, ФАР
- Юлианна Кулюкина, Помощ за Украйна

Оперативна ситуация:

- МС гласува финансиране за осигуряване на транспорт за деца с временна закрила в област Бургас, Варна и Добрич. Текстът на постановлението на МС ТУК.
- Промени в закона за предучилищното и училищното образование бяха гласувани на първо четене в Народното събрание. Наред с много други измения, се превдижда въвеждането на нови форми на езикова подкрепа, сред които и подготвителен клас. Все още няма яснота какви конкретни стъпки предстоят. Необходимо е да се разработят подзаконови нормативни документи, учебни програми, учебни ресурси, да се обучат учители. Текстът на Закона за изменение ТУК. Обърнете внимание основно на чл. 16.
- Промяна в чл. 107 на Наредба 11 за признаване на резултатите от обучението на учениците, чрез която се променя процедурата за признаване на завършено средно образование в чужбина. От 1 октомври това вече се осъществява от Националния център за информация и документация (НАЦИД). Повече за самата процедура ТУК. Цена – 50 лв. Ако искат издаване и на служебна бележка за признаване на оценка по предмети, които не са част от дипломата – 48,90 лв.

Обсъждане – признаване на средно образование

- Всички НПО изразяват притеснение, че централизираното признаване в София ще затрудни всички лица, които живеят в други населени места.
- Помощ за Украйна: Централизирането ще забави допълнително процесът и ще затрудни достъпа до висше образование, предвид факта, че дипломите в Украйна могат да бъдат получени най-рано през юни, признаването отнема

месец от входиране на всички документи, а кандидатстудентските кампании приключват през юли.
- Отворени врати: споделен опит от много грешки в издадените от НАЦИД решения за признаване на дипломи (грешки в четири от 10 подадени заявления)
- Хипофиза: да се потърси вариант за достъп на българските образователни власти до базите данни на Украйна – има такъв опит в Полша и други западни държави. Това ще спомогне и за избягване на злоупотреби.

Изпит по български език за медицински специалисти

- Асоциация Хипофиза споделя, че Институтът по образование е въвел отделен изпит по български език за медицински сестри и лаборанти (различен от този за лекари, дентални лекари и фармацефти). Това се отчита като стъпка в правилна посока.
- Все още голяма липса са материали за подготовка по български език за среден медицински персонал.
- Необходимо е създаването на платформа за медицински специалисти, където те да изучават езика и да се подготвят за практиката си в България (подобно на Уча.се, но за медицински специалисти). Подобна практика вече съществува в Полша и в други западни държави.
- Всеки месец „Хипофиза“ идентифицира нови 50 медицински специалисти от Украйна, Русия и други държави от бившия СССР, които пристигат в България и искат да легализират документите си.
- Помощ за Украйна съобщава за 135 СУ "Ян Амос Коменски", което отказва да организира допълнително обучение по български език на деца, записани за първа година.
- NRG съобщават за нулева езикова подкрепа за децата, записани в детски градини в община Варна. NRG няма информация за допълнително обучение по български език в нито една детска градина. Това силно затруднява адатацията на децата и често – въпреки големите усилия да бъдат записани, те отпадат. Липсва капацитет у учителите в предучилищните групи, методика на работа, както и ресурси.
- Предложение: в Академията за учители на деца бежанци на ВКБООН има включени детски градини (основно в Пловдив, но и в Бургас). Да се създаде механизъм за обмен на информация и материали.
- ФАР докладват, че до тях достигат случаи на липса на места в детски градини в големите градове и оплаквания за тормоз в училище
- Рийчаут: ПП Възраждане внесе предложение, което ограничава достъпа на граждански организации до училище под претекст, че са чуждестранно финансирани. В пост във Фейсбук на Българския център за нестопанско

право примери са дадени с УНИЦЕФ и ВКБООН, които няма да имат право да работят с деца в училищата. Това е опасна тенденция и трябва да се реагира остро. Петиция срещу подобни предложения ТУК.

Възможности за проектно финансиране

- ВКБООН докладва, че е имал среща с изпълнителна агенция „Програма за образование“. Агенцията финансира два типа проекти: системни, в рамките на които бенефициенти са всички детски градини или училища, и такива, за които се обявяват отворени покани за кандидатстване. Втората група позволява консорциуми между училища, НПО, общини и други. СЪвет да се следи сайта на агенцията за нови възможности. Към момента също има отворени процедури, вижте ТУК. УНИЦЕФ насочва внимание към една от тях – за превенция на тормоза в училище (бенефициенти тук могат да са само училища, но можете да насърчите да кандидатстват тези, с кото работите). Повече инфо ТУК.
- ВКБООН съобщава за проект на Агенция по заетостта „Избирам България“. Позволява покриване на разходи за наем (406 лв на месец) и включване в курсове по български език, наред с много други услуги. Лицата с получена международна и временна закрила са целева група. Има обаче допълнителни критерии:
    - Да са пребивавали най-малко 12 месеца през последните 18 месеца в друга държава от датата на подаване на заявлението за включване в проекта
    - Да са новозавършили, тоест са завършили, образованието си през последните 12 месеца в друга държава от датата на подаване на заявлението за включване в проекта.
- Проф. Сийка Чавдарова-Костова финализира организирането на събитието, посветено на проект за проучване на детерминантите на социално включване на бежанците. То ще се състои на 24 ноември в СУ.

Повече инфо ТУК.

Следваща дата за среща на РГ: януари